

10-21/7/1979

HATÁLYON KÍVÜL HELYEZVE18/1997. (III.12.) Bm.
rendelet.**Miniszteri utasítás****A Magyar Népköztársaság
belügyminiszterének
7/1979. (BK 4.) számú
utasítása**

a 16/1978. (III. 1.) MT számú rendelet
és a 4/1978. (III. 5.) HM számú rendeletnek
a Belügyminisztérium és az állami tűzoltóság
területi szerveinél történő végrehajtásáról.

A fegyveres erők, a fegyveres testületek és a rendészeti szervek részéről a hivatásos és hadkötelezettség alapján katonai szolgálatot teljesítő állománnyal szemben fennálló kártérítési felelősségről szóló 16/1978. (III. 1.) MT számú rendelet (a továbbiakban: R.), valamint a végrehajtására kiadott 4/1978. (III. 5.) HM számú rendelet (a továbbiakban: Vr.) alkalmazására — az állami tűzoltóság területi szerveire nézve a Minisztertanács Tanácsi Hivatala elnökével, a 6. és a 7. pontban foglaltakra vonatkozóan. a munkaügyi miniszterrel és az egészségügyi miniszterrel egyetértésben — kiadom az alábbi

u t a s í t á s t:

1. Az R. és Vr. által biztosított jogosultságok szempontjából a testület tagja fogalmába tartoznak:

a) a hivatásos állományúak és a hadkötelezettség alapján katonai szolgálatot teljesítők, együttes elnevezéssel: tényleges állományúak,

b) a belügyi munka önkéntes segítői (önkéntes rendőrk, önkéntes határőr, önkéntes tűzoltó).

A szolgálati feladatba bevont polgári személy, ha a szolgálati feladat végzése során károsodik, a belügyi munka önkéntes segítőjének minősül.

2. A károsult magatartását az R. 2. § (2) bekezdésében írt vétkes magatartásnak kell tekinteni, ha a kár bekövetkezésében való közrehatása ittasságával függött össze.

3. A testület tagja szolgálati utazáshoz saját gépkocsijának — a 010/1972. számú belügyminiszteri utasítás 11. pontja, valamint az 5/1978. számú belügyminiszter-helyettesi együttes intézkedés 2/h. alpontja szerinti — igénybevétele esetén bekövetkező károsodás, a testület által igénybevett szállító eszközön történttel egy elbírálás alá tartozik.

4. A 3. pontban írt szabályt kell alkalmazni arra a károsodásra is, amely a belügyi munka önkéntes segítőjét, lakó-, illetőleg tartózkodási helyétől szolgálata (ténykedése) helyére történő oda- és visszautazás során saját, vagy mástól igénybevett, de általa vezetett járművön érte.

5. A menetrend szerinti közlekedési eszköz, a bérautó (taxi) igénybevétele során keletkezett baleset (úti baleset) a Vr. 1. § alapján kártérítési felelősség szempontjából szolgálattal összefüggőnek nem minősíthető.

6. A szolgálati betegségek felsorolását az 1. számú melléklet tartalmazza. A mellékletben szereplő betegség csak akkor tekinthető szolgálatinak, ha az ott meghatározott beosztásban végzett tevékenység miatt keletkezett.

7. A Vr. 2. § (1) bekezdésében írt munkaképesség-csökkenés akkor számottevő, ha mértéke a betegség (állapot) súlyosbodása következtében a 15⁰/₀-ot eléri vagy meghaladja.

8. A Belügyminisztérium, illetőleg az állami tűzoltóság területi szervei (a továbbiakban: testület) vétkességére tekintet nélkül csak a kötelezettség teljesítésének helyén, (a továbbiakban: szolgálati hely), a viselt (egyen- vagy polgári) ruházatban, a kötelezően benntartott gyakorló ruházatban, személyi felszerelésben, továbbá a külön engedéllyel benntartott személyes használati tárgyakban keletkezett károkért tartozik felelősséggel.

9. A szolgálati helyre dolog bevételét — a kötelezően előírt és az általánosan szokásos ruházati cikkeken, illetve a legszükségesebb személyi használatú tárgyakon kívül — a szerv vezetője (egységparancsnok) engedélyezheti. A fentiek alá nem tartozó dolgoknak a szolgálati helyre történő bevételét a parancsnok megtilthatja, vagy korlátozhatja. Az erről szóló parancsot az érdekelteknek ki kell hirdetni és ki kell függeszteni.

10. Az engedély alapján bevitt dolgot csak az engedélyező által meghatározott helyen lehet használni, illetve tartani.

11. A dologban keletkezett kár értékét a dolog beszerzésekor új ár alapján, az elhasználódás mértékére is tekintettel kell megállapítani.

12. A keletkezett károk megtérítéséhez szükséges adatok, tények rögzítésére a lehető legrovidebb időn belül a 2. számú melléklet szerinti baleseti-sérülési jegyzőkönyvet, illetőleg szolgálati betegség esetén a 3. számú melléklet szerinti adatlapot kell felvenni.

13. Az R. és Vr. szempontjából a kár keletkezésének a szolgálati feladat teljesítésével való összefüggésére vonatkozó állásfoglalást az illetékes vezetőnek a sérülési jegyzőkönyvben, illetve adatlapon fel kell tüntetnie.

14. A 13. pont szerinti illetékes vezető (parancsnok):

a) a hivatásos állományúak és a belügyi munka önkéntes segítői esetén az országos parancs-

nok, a BM Kormányőrség parancsnoka, minisztériumi csoportfőnök, önálló osztályvezető, budapesti és megyei rendőr-főkapitány, BM Forradalmi Rendőri Ezred parancsnoka, határőr egység parancsnok, fővárosi és megyei tűzoltó parancsnok, továbbá a felsoroltakkal egy tekintet alá eső, valamint magasabb vezető;

b) a hadkötelezettség alapján katonai szolgálatot teljesítők esetén az egység parancsnoka.

15. Az illetékes vezető állásfoglalása, véleménye kialakításakor a szolgálatilag illetékes orvos (egészségügyi szerv) véleményét mérlegelni tartozik.

16. Az illetékes vezető a kár keletkezésének a tudomására jutásától számított 30 napon belül köteles a testületi tag (hozzátartozója) figyelmét (a 4. számú melléklet szerint) írásban felhívni a kártérítési igény érvényesítésének lehetőségére, mellékelve a kárigény bejelentésére szolgáló 5. számú melléklet szerinti űrlapot. A felhívásnak akkor is írásban kell történnie, ha a károsult a szolgálati helyén tartózkodik. Ha pedig kórházban ápolják, a felhívást a károsult legközelebbi hozzátartozójának is — ajánlott levél útján — meg kell küldeni.

17. A kártérítési igényt ahhoz a szervhez kell benyújtani, amelyik a felszólítást kiadta. Ha a kártérítési igénybejelentés hiányos, a szerv vezetője köteles az igénybejelentőt a hiány pótlására haladéktalanul felhívni.

18. Ha az állományból kivált, károsult testületi tag vagy hozzátartozója a már korábban elbírált károsodás alapján újabb kártérítési igényt kíván érvényesíteni, erre vonatkozó igénybejelentését közvetlenül a BM Terv és Pénzügyi Csoportfőnökség, Illetmény, Munkaügyi és Nyugellátási Osztályhoz kell benyújtania.

19. Az egyszerű megítélésű ügyben — kivéve, ha a kártérítési kérelem betegséggel kapcsolatos, vagy előre láthatóan kártérítési járadék megállapítására is sor kerülhet — a kártérítés kifizetésére a 14. pont szerinti illetékes vezető intézkedhet. A kifizetés feltétele, hogy a kárért a testület felelőssége nyilvánvaló, a károsodás pedig ténybelileg és összecszerően hitelt érdemlően bizonyított legyen, továbbá a kár összege a 10 000,— Ft-ot ne haladja meg.

20. Nem fizethető a 19. pontban meghatározottak szerint kártérítés, ha:

a) vitás, hogy a baleset a szolgálati viszony keretében, vagy a jelentkezési, illetve a bevonulási kötelezettség teljesítése során következett be,

b) vitás, hogy a baleset oka a testület működése körébe tartozott,

c) vitatható, a károsult kizárólagos és elháríthatatlan magatartása,

d) a károsult vétkes közrehatása folytán kármegosztásnak van helye,

e) a kár összegének bizonyítása nem megnyugtató.

Ha a vezető a vitás kérdéseket, vagy az összecszerűséget bizonyítás kiegészítéssel tisztázni tudja, a kártérítés kifizethető.

21. A 19. pont szerint teljesített kifizetés nem zárja ki, hogy a testületi tag a vitás követelését fenntartsa, vagy a kifizetett kártérítésen felüli, esetleges további követelésének elbírálását a BM Terv- és Pénzügyi Csoportfőnökségtől kérje.

Ennek lehetőségére a figyelmet fel kell hívni.

(22) Ha az illetékes vezető a kártérítési igényt a 19. pont szerint nem teljesítheti, az igénybejelentést a hozzácsatolt bizonyítékokkal együtt — véleményes indoklást tartalmazó javaslat kíséretében — 8 napon belül küldje meg a BM Terv és Pénzügyi Csoportfőnökség, Illetmény, Munkaügyi és Nyugellátási Osztálynak. A javaslatban a vezetőnek elsősorban a tényállásra, a felelősségre, (az esetleges közrehatásra) és az egyes követelések ténybeli megalapozottságára vonatkozóan kell nyilatkoznia.

23. A kártérítési kérelmet akkor is meg kell küldeni, ha az felhívás nélkül érkezett, vagy nyilvánvalóan aplotalannak látszik. Erről a károsultat minden esetben tájékoztatni kell.

24. A kártérítési eljárás során a bizonyítást hivatalból kell lefolytatni, de a károsult is terjeszthet elő bizonyítási indítványt. A bizonyítékokat általában írásban kell beszerezni, azonban szükség esetén tanúk is meghallgathatók. A tanú meghallgatásáról jegyzőkönyvet kell készíteni. Az eljárásban szakértői bizonyításnak is helye van. A betegség szolgálati jellegének megállapításához pedig minden esetben be kell szerezni a BM Központi Felülvizsgáló Bizottság (a továbbiakban: FÜV) indokolt véleményét.

25. A kártérítési követelés elbírálásához be kell szerezni illetve a BM Terv és Pénzügyi Csoportfőnökség, Illetmény, Munkaügyi és Nyugellátási Osztályához meg kell küldeni:

a) a 2. számú melléklet szerinti baleseti-sérülési jegyzőkönyvet,

b) szolgálati betegségből eredő károsodás esetén a 3. számú melléklet szerinti adatlapot,

c) a felelősség kérdésével kapcsolatos bizonyítékokat,

d) a kár összecszerűségére vonatkozó bizonyítékokat (kereset vagy jövedelem igazolások, számlák, stb.).

26. A kártérítési határozat rendelkező részéből és indokolásból áll.

A rendelkező részek a kártérítés kérdésében hozott érdemi döntést, a megállapított kártérítés összegét, illetőleg a kérelem elutasítását és a jogorvoslat lehetőségére vonatkozó tájékoztatást, az indokolásnak szükség szerinti részletességgel a tényállást, a bizonyítékok értékelését, az eljárás fontosabb mozzanatait, a döntés jogi indoklását, a megállapított kártérítési összegek jogcímenkénti tételes felsorolását, valamint az alkalmazott jogszabályokra való hivatkozást kell tartalmaznia. Törekedni kell a határozat közérthetőségére.

27. A határozatot a károsultnak — jogi képviselő esetén meghatalmazottjának is — ajánlott levélként kell megküldeni.

(A képviselőben, illetve meghatalmazás alapján eljárók körét az 1957. évi IV. tv. 15. §-a határozza meg.)

Hadkötelezettség alapján szolgálatot teljesítők esetében a határozat egy példányát meg kell küldeni a károsult lakóhelye szerint illetékes hadkiegészítési és területvédelmi parancsnokságnak is.

28. A megállapított kártérítés kiutalására — a jogerőre tekintet nélkül — a határozat kiadásával egyidejűleg intézkedni kell.

29. A kártérítési határozat elleni fellebbezést a BM Terv- és Pénzügyi Csoportfőnökség, Illetmény, Munkaügyi és Nyugellátási Osztályhoz kell benyújtani, az osztály köteles a fellebbezést az előíratokkal felszerelni és a beérkezéstől számított 8 napon belül a másodfokú eljárás döntésre előkészítés végett a BM Terv és Pénzügyi Csoportfőnökség Jogi Képviselői Osztálynak átadni.

A másodfokú eljárás döntésre való előkészítését a BM Terv és Pénzügyi Csoportfőnökség Jogi Képviselői Osztálya — a fellebbezés, valamint az ügyben keletkezett iratok hozzá érkezésétől számított — 30 napon belül tartozik lefolytatni és a keletkezett iratanyagot a BM I. főcsoportfőnök-helyettesének felterjeszteni.

30. A másodfokú kártérítési határozatot — a belügyminiszter jogkörében eljárva — a BM I. főcsoportfőnök-helyettes adja ki.

31. A másodfokú kártérítési határozat ellen beérkező kereset-levelet — az iratokkal együtt — a BM Terv és Pénzügyi Csoportfőnökség Jogi Képviselői Osztálya nyújtja be a Pesti Központi Kerületi Bírósághoz.

32. A bíróság előtt érvényesíthető kártérítési igénynél, a keresetlevélben alperesként a Bel-

ügyminisztériumot kell megjelölni, amelynek jogi képviseletét a BM Terv és Pénzügyi Csoportfőnökség Jogi Képviseleti Osztálya látja el.

33. A kártérítési eljárásban a társadalmi érdeket és a károsultak méltányos érdekeit egyaránt szem előtt kell tartani.

34. Nem vagyoni kár címén kárpótlást csak az 1978. április 1. után bekövetkezett baleset vagy betegség alapján lehet megállapítani.

35. A károsultat a jogi képviseletével kapcsolatban az államigazgatási eljárásban jogszabály alapján felszámítható jogi képviseleti költség illeti meg.

36. Elévülés szempontjából menthető oknak minősül általában az olyan körülmény, amely a károsultat tartósan akadályozza igénye érvényesítésében (súlyos betegség, kórházi ápolás, külföldi tartózkodás, stb.).

37. Az elévült követelést általában nem lehet kiegyenlíteni. Ha azonban a károsult szociális helyzete (rászorultsága) különösen indokoltá teszi és a késedelem nem tetemes, az elévült követelést is meg lehet állapítani.

38. Ha a testület a károsult kárát megtérítette, a jogellenes károkozóval szemben a kártérítési eljárást le kell folytatni, illetve a vétkes károkozóval a kárt külön jogszabályok (Polgári Törvénykönyv, Munka Törvénykönyve és a hivatásos állományra vonatkozó kártérítési szabályzat) rendelkezései szerint meg kell téríteni.

39. A szolgálati feladatok teljesítésével összefüggésben keletkezett károk megtérítésével kapcsolatos mindazon kérdésekben, amelyekre az R., a Vr. és ez az utasítás rendelkezést nem tartalmaz, állásfoglalásra a BM Terv és Pénzügyi csoportfőnök jogosult.

40. Ez az utasítás kiadása napján lép hatályba, egyidejűleg a 10/1973. számú belügyminiszter-helyettesi utasítás hatályát veszti.

Az utasítás rendelkezéseit — a vagyoni károkra nézve — a folyamatban levő ügyekben is alkalmazni kell.

Az R. és Vr., valamint az utasítás rendelkezéseit a személyi állománnyal ismertetni kell.

Benkei András s. k.,
belügyminiszter